

Kylmyys hillitsi tuholaisia, kosteus suosi homeita kasvukaudella 2008

Irmeli Markkula, MTT

Viileä sää piti tuholaisia kurissa alkukesällä, lehtilaikkutaudit, perunarutto ja homeet taas hyötyivät märästä keski- ja loppukesästä.

Hyvin lämpimän toukokuun alun jälkeen hallaa esiintyi lähes koko maassa 6.5. ja uudelleen kuun puolivälissä. Hallayöt näkyivät viljan oraissa vaaleina raitoina. Etelä-Suomessa toukokuu ja kesäkuun alku olivat kuivia, mutta kesäkuun 10. saatiin paikoin runsaita sateita. Osa kevätiljajien kylvöksistä orastui epätasaisesti kuivuuden takia. Heinäkuun alun helteiden jälkeen sää muuttui varsin koleaksi, ja sademäärä oli monin paikoin kaksinkertainen keskimääräiseen verrattuna. Myös elokuu oli koko maassa tavanomaista viileämpi.

Sade suosi lehtilaikkutauteja

Syysvehnien orailla havaittiin paikoin syysvehnän harmaalaikkua sekä DTR-laikkua. Tautiriski oli suurin niillä lohkoilla, joilla esikasvina oli ollut vehnä ja kasvusto oli talven jäljiltä rehevä. Siemenlevintäiset viirutauti, verkkolaikka ja kauranlehtilaikka hyötyivät kevätiljan hitaasta alkukehityksestä. Kasvitautilien eteneminen oli alkukesän kuivan jakson takia kuitenkin hidasta.

Sateet edistivät siemen- ja kasvijätelevintäisten lehtilaikkutautilien etenemistä. Ohranverkkolaikka ja -rengaslaikka sekä vehnän ja kauran lehtilaikkutaudit etenivät heinäkuussa voimakkaasti. Härmää esiintyi syysvehnäkavustoissa melko yleisesti, mutta keskikesän voimakkaat sateet eivät suosineet tautia. Mustatyvi oli yleistä syys- ja kevätvehnillä.

Kaksitahoisissa mallasohralajikkeissa tavattiin paikoin fysiologisia oireita, eli tummaa kuviointia lehden pinnalla. Kesäkuun lopulla ohralla ja kauralla esiintyi paikoin voimakasta mangaanin puutosta.

Kirppoja ja kirvoja

Syysviljoilla ja vasta orastuneilla kevätiljoilla tavattiin toukokuun alkupuolella runsaasti ohrakirppoja. Viileä sää

kuitenkin vähensi tuholaisten esiintymistä. Kirppavioitusta havaittiin paikoin kuivuudesta kärsineissä kasvustoissa.

Kahukärpäsiä esiintyi kesäkuun alussa melko runsaasti. Kuun puolivälissä kirpat vähenivät, mutta kahukärpäsiä oli edelleen. Ensimmäiset siivelliset tuomikirvat löytyivät toukokuun viime päivinä. Juuri juhannuksen alla maahan tuli ilmavirtojen mukana runsaasti tuomikirvoja. Torjunta oli kuitenkin harvoin tarpeen.

Kesäkuun alkupuolella liikkeellä oli ohra-, aaltojuova- ja mutkajuovakirppoja, ja rypsin hitaan alkukehityksen takia vahinkoja saattoi tulla. Rapsikuoriaisia oli liikkeellä melko runsaasti, samoin rapsikärsäkkäitä. Rypsikasvustot kärsivät yleisesti lehtihomeesta, pahkahomeesta ja möhöjuuresta. Pahkahomeen esiintymisessä oli isoja alueellisia eroja.

Runsaasti perunaruttoa

Ensimmäisiä maasta alkunsa saaneita perunarutto-oireita löydettiin Jokioisilta 4.7. Heinäkuun kolmannella viikolla ruttoa tavattiin eri puolilla Suomea. Heinäkuun kosteiden säiden vuoksi ruton leviämisen riski oli poikkeuksellisen suuri, ja sitä esiintyi torjuntaruiskutuksista huolimatta erittäin yleisesti. Maltokaariviruksen oireita oli näkyvissä mukuloissa jo nostovaiheessa. Koloradonkuoriaisesta ei tänä vuonna ollut havaintoja.

Halla vikuutti omenaa

Kylmä sää ja yöpakkaset hidastivat tuholaisten lisääntymistä omenalla. Ongelmia taas aiheuttivat hallavioitukset ja pölyttäjien puute. Monille tarhoille jouduttiinkin hankkimaan mehiläispesä tai ostokimalaisia. Hallavioitukset näkyivät toispuoleisesti rypistyneinä ja kiertyneinä lehtinä, joiden pintasolukko oli osittain irtautunut.

Pihlajanmarjakoin viotusriski oli vähäinen pihlajan runsaan kukinnan vuoksi. Omenakääriäisenkin muninta jäi melko vähäiseksi. Omena- ja luumuleikkurien vioittamia versojen kärkiä ja raakileita esiintyi paikoin, ja lehtikirvoja oli runsaasti. Sateiset säät keskikesällä suosivat omenaruven leviämistä, ja muumiotauti oli hedelmissä yleistä.

Mansikalla pintavikoja

Kylmyys hidasti myös mansikan tuholaisten lisääntymistä. Leudon talven jälkeen vihannespunkit aloittelivat munintaa harson alla jo huhtikuun puolella ja lisääntyivät avopelloillakin toukokuun alussa. Vattukärsäkkäiden ja nälvikkäiden viotuskausi oli tavanomaista myöhempi. Ripsiäisten vioittamien kypsyvien mansikoiden pinta oli ruskehtava. Marjojen kuiva pinta ja kehityshäiriöt saattoivat myös johtua märkyiden huonontamasta juuristosta. Harmaahometta ei ollut normaalia enempää, mutta kypsät mansikat olivat sateiden vuoksi pehmeäpintaisia ja huonosti

säilyviä. Nahkamätääkin saattoi esiintyä lohkoilla, joilla oli aiemmin todettu tyvimätää.

Lisätietoja: irmeli.markkula@mtt.fi
puh. (03) 4188 2593

Erja Huusela-Veistola

Ohrakirppoja oli liikkeellä jo aikaisin keväällä, mutta toukokuun hallayöt vähensivät niiden aktiivisuutta.